

Αριθμ. Πρωτ. ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 655
Ημερομ. Κατάθεσης: 12/3/2025
Ωρα κατάθεσης: 13:10'

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Βουλευτής Χίου

ΠΑΣΟΚ – Κίνημα Αλλαγής

Αθήνα, 12 Μαρτίου 2025

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: Την Υπουργό Πολιτισμού, κα Λ. Μενδώνη

ΘΕΜΑ: Ανάγκη Κρατικής Μέριμνας και Χορήγησης Κινήτρων για την Αποκατάσταση και Αναστήλωση του Διατηρητέου Οικισμού της Καλαμωτής Χίου

Με τις διατάξεις του **άρθρου 24 του Συντάγματος** καθιερώνεται η υποχρέωση του κράτους να **προστατεύει** το πολιτιστικό περιβάλλον και τα μνημεία της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς, όπως είναι οι διατηρητέοι οικισμοί και τα εντός αυτών κτίρια, και να λαμβάνει ιδιαίτερα **προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα** προς διασφάλιση της προστασίας τους. Ωστόσο, η εικόνα **κατάρρευσης και πλήρους εγκατάλειψης** στην οποία έχουν αφεθεί πολλοί διατηρητέοι οικισμοί της χώρας μας με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και ιστορική αξία, αποδεικνύει ότι η απαιτούμενη κρατική μέριμνα είναι **ελλιπής και ανεπαρκής**.

Οι σχετικές νομοθετικές προβλέψεις που ορίζουν ως υπεύθυνους για τη συντήρηση και ανακατασκευή των διατηρητέων κτιρίων τους ιδιοκτήτες τους, **δεν αποτελούν άλλοθι** για την αδράνεια της πολιτείας να λάβει **στοχευμένα μέτρα** προς ενίσχυσή τους, και σε κάθε περίπτωση, **δεν δικαιολογεί** την παντελή απουσία αποτελεσματικών πρωτοβουλιών για τη διαφύλαξη και ανάδειξη μνημείων που αποτελούν σημαντικό μέρος της συλλογικής μας μνήμης και ταυτότητας.

Μεταξύ των εν λόγω μνημείων είναι και ο μεσαιωνικός οικισμός της **Καλαμωτής της Νότιας Χίου**, ένας οικισμός με υψηλή ιστορική και πολιτισμική αξία που χαρακτηρίστηκε ως **διατηρητέο μνημείο** δυνάμει της υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1Φ28/ΚΗΡ/11706/387/20.05.1998 απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού (ΦΕΚ 547/Β/3.6.1998). Η σημερινή κατάσταση του οικισμού προκαλεί **απογοήτευση και θλίψη**. Η εικόνα **φθοράς και παρακμής** και η **αδιαφορία** της πολιτείας να πράξει τα αυτονόητα προς **αποκατάσταση** και **ανάδειξη** αυτού του πλούσιας ιστορικής και αρχιτεκτονικής αξίας μεσαιωνικού μνημείου μας, είναι εμφανής. Τα τείχη του κάστρου και τα λίθινα σπίτια που άντεξαν στους αιώνες αντιπροσωπεύοντας την τεχνική δεξιότητα της εποχής τους έχουν καταρρεύσει, τα μεσαιωνικά δρομάκια έχουν κατακλυστεί από ερείπια μη επιτρέποντας τη διέλευση περαστικών, η συνολική εικόνα του διατηρητέου -κατά τα άλλα- μνημείου είναι αποκαρδιωτική.

Πρόκειται για έναν **ιστορικό και πολιτιστικό θησαυρό** κείμενο στο **χωριό της Καλαμωτής**, ενός εκ των μαστιχοχωριών της Χίου, το οποίο, με τη μαστίχα, συνεισφέρει σημαντικά στο τοπικό ισοζύγιο γεωργικής παραγωγής. Οι λιγοστοί κάτοικοι του χωριού (που αριθμούν 589 κατά την τελευταία απογραφή), στην πλειονότητά τους αγρότες και ιδιοκτήτες των

κτισμάτων που βρίσκονται εντός του μεσαιωνικού οικισμού, καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να **διατηρήσουν ζωντανές τις παραδόσεις** και τις συνήθειες της περιοχής, η πολιτεία, όμως στέκει μόνο ως **παρατηρητής** στις προσπάθειές τους.

Για τους κατοίκους της Καλαμωτής, η **αναβίωση** του οικισμού δεν αφορά μόνο την οικονομική ανάπτυξη του τόπου τους αλλά συνιστά μια συμβολική πράξη σεβασμού στην ιστορία και τις ρίζες τους. Οι **σοβαρές δυσκολίες**, όμως, που αντιμετωπίζουν σε κάθε προσπάθεια αναστήλωσης των κτισμάτων τους και οι **αυστηροί περιορισμοί** που επιβάλλει η νομοθεσία στο πλαίσιο της «διατήρησης» και «συντήρησης» των ιστορικών μας μνημείων σε συνδυασμό με τα **υψηλά κόστη** που απαιτούνται και τα **χαμηλά εισοδήματά** τους, **δυσχεραίνουν** τη δυνατότητά τους να ανταπεξέλθουν οικονομικά αλλά και να ολοκληρώσουν οποιαδήποτε **πρωτοβουλία αποκατάστασης**.

Η πολιτεία οφείλει να είναι **αρωγός** και όχι τροχοπέδη σε τέτοιες πρωτοβουλίες που, μεταξύ άλλων, ενισχύουν τη συλλογική συνείδηση των κατοίκων και την πολυπόθητη κοινωνική συνοχή. Άλλωστε η πολιτιστική μας κληρονομιά αποτελεί αγαθό **κοινής ωφέλειας** και δεν μπορεί να μετακυλιέται όλο το βάρος διατήρησης και ανάδειξής της στους εκάστοτε ιδιοκτήτες, **χωρίς επαρκή κρατική στήριξη**.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, και επειδή η **προστασία** της πολιτιστικής κληρονομιάς μας είναι μείζονος σημασίας για τη διατήρηση της ιστορικής μας μνήμης και ταυτότητας, η δε **ανάδειξη** της αποτελεί προαπαιτούμενο για την τοπική ανάπτυξη και ευημερία και είναι **συνταγματική ευθύνη** του κράτους να τη διασφαλίζει,

ερωτάται η κα Υπουργός Πολιτισμού:

1. (i) Σκοπεύετε να **παράσχετε**, ως Υπουργείο, εύλογα **οικονομικά κίνητρα και ενισχύσεις** προς τους ιδιοκτήτες των κτισμάτων του μεσαιωνικού διατηρητέου οικισμού της Καλαμωτής Χίου, του οποίου η αναστήλωση και συντήρηση απαιτεί υψηλά και δυσβάσταχτα κόστη, και, εάν ναι, **ποια είναι αυτά**;

(ii) Σκοπεύετε να **απλοποιήσετε τη διαδικασία έγκρισης και εποπτείας** από τις αρμόδιες αρχές επί των εργασιών αναστήλωσης και συντήρησης των ως άνω οικισμών, ώστε να μειωθούν οι υπερβολικές καθυστερήσεις και τα αυξημένα κόστη, χωρίς, φυσικά, να θίγονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και η αυθεντικότητα των εκεί κείμενων κτισμάτων, και εάν ναι, **σε ποιες ενέργειες σκοπεύετε να προβείτε**;

2. Ποιες είναι οι **προτάσεις** σας για την **αποκατάσταση και αναστήλωση** του μεγάλης ιστορικής και πολιτιστικής αξίας μεσαιωνικού διατηρητέου οικισμού της Καλαμωτής Χίου;

Ο ερωτών Βουλευτής

Σταύρος Γ. Μιχαηλίδης